

NAJWYŻSZA IZBA KONTROLI

Delegatura w Katowicach

LKA – 4101-06-02/2013

P/13/111

WYSTĄPIENIE POKONTROLNE

NAJWYŻSZA IZBA KONTROLI

Delegatura w Katowicach

ul. Powstańców 29, 40-039 Katowice

T +48 32 784 42 00, F +48 32 784 42 30

lka@nik.gov.pl

I. Dane identyfikacyjne kontroli

Numer i tytuł kontroli P/13/111 – Aktywizacja zawodowa i łagodzenie skutków bezrobocia osób powyżej 50. roku życia.

Jednostka przeprowadzająca kontrolę Najwyższa Izba Kontroli
Delegatura w Katowicach

Kontroler Stefania Zalewska, specjalista kontroli państwowej, upoważnienie do kontroli nr 85111 z dnia 5 kwietnia 2013 r.

(dowód: akta kontroli str. 1-2)

Jednostka kontrolowana Powiatowy Urząd Pracy w Rudzie Śląskiej, 41-700 Ruda Śląska, ul. Ballestremów 16, zwany dalej „Urzędem” lub „PUP”.

Kierownik jednostki kontrolowanej Iwona Woźniak-Bagińska, Dyrektor Powiatowego Urzędu Pracy w Rudzie Śląskiej.

(dowód: akta kontroli str. 3)

II. Ocena kontrolowanej działalności

Ocena ogólna

W latach 2010-2012 Urząd prawidłowo realizował obowiązki w zakresie aktywizacji zawodowej osób bezrobotnych, w tym bezrobotnych powyżej 50. roku życia. Zgodnie z wymogami zawartymi w ustawie z dnia 20 kwietnia 2004 r. o promocji zatrudnienia i instytucjach rynku pracy¹ rozpoznawano potrzeby lokalnego rynku pracy, diagnozowano zapotrzebowanie na zawody, specjalności i kierunki szkoleń, podejmowano decyzje o wyborze form aktywizacji zawodowej oraz o podziale środków z Funduszu Pracy. W Urzędzie osiągnięto wymagany poziom zatrudnienia osób zajmujących się w PUP aktywizacją zawodową.

Realizacja wybranych form aktywizacji zawodowej osób powyżej 50. roku życia, takich jak staże, szkolenia, przyznawanie jednorazowych środków na podjęcie działalności gospodarczej, refundacja kosztów wyposażenia lub doposażenia stanowisk pracy oraz prace interwencyjne przebiegała zgodnie z zasadami określonymi w ustawie o promocji zatrudnienia oraz z warunkami określonymi dla realizowanych programów. Wśród bezrobotnych, objętych różnymi formami wsparcia, największą efektywnością zatrudnieniową (100%) charakteryzowały się: prace interwencyjne, przyznanie środków na podjęcie działalności gospodarczej oraz refundacje kosztów doposażenia stanowiska. Średni poziom efektywności uzyskały: staże (odpowiednio: 47%, 55%, 46%) oraz szkolenia (37%, 36%, 46%), natomiast najniższą efektywność odnotowano dla prac społecznie użytecznych (8%, 8%, 10%).

Ustalono, że w okresie objętym kontrolą bezrobotni powyżej 50. roku życia byli w mniejszym stopniu aktywizowani niż inne grupy będące w szczególnej sytuacji na rynku pracy. W latach 2010-2012 osoby 50+ stanowiły odpowiednio 17,2 %, 18,9 % i 19,1 % ogółu bezrobotnych, a wydatki na ich aktywizację stanowiły jedynie: 7,2 %, 7,2 %, 7,2 %.

¹ Dz. U. z 2013 r., poz. 674 ze zm., zwana dalej „ustawą o promocji zatrudnienia”.

6,8 % i 11,7 % ogółu wydatków przeznaczonych na aktywizację bezrobotnych w tym okresie.

Stwierdzona w trakcie kontroli nieprawidłowość dotyczyła nieprzedstawienia 13 bezrobotnym, spośród 60 przypadków objętych badaniem, propozycji zatrudnienia, innej pracy zarobkowej, szkolenia, stażu, odbycia przygotowania zawodowego dorosłych lub zatrudnienia w ramach prac interwencyjnych lub robót publicznych, zgodnie z wymogiem art. 50 ust. 1 w związku z art. 49 ust. 3 ww. ustawy.

II. Opis ustalonego stanu faktycznego

1. Realizacja zadań w zakresie aktywizacji zawodowej i łagodzenia skutków bezrobocia osób powyżej 50. roku życia.

Opis stanu faktycznego

1. W grudniu 2010 r. liczba bezrobotnych zarejestrowanych w PUP wynosiła 3923 osoby, na koniec 2011 r. zmalała do 3828 osób, tj. o 2,4%, natomiast w 2012 r. wzrosła do 4242, tj. o 8%. Liczba bezrobotnych powyżej 50. roku życia również wzrosła z 673 osób (w 2010 r.) do 722 (w 2011 r.) i 812 (w 2012 r.), tj. o 21%, a procentowy udział tych bezrobotnych w stosunku do ogółu zarejestrowanych wzrósł z 17,2% do 19,1%. Liczba osób, o których mowa w art. 49 ustawy o promocji zatrudnienia, tj. znajdujących się w szczególnej sytuacji na rynku pracy wynosiła odpowiednio: 3458, 3368 oraz 3746 bezrobotnych i stanowiła 88% ogółu zarejestrowanych. Zastępca Dyrektora wyjaśniła, że duży udział osób znajdujących się w szczególnej sytuacji na rynku pracy w ogólnej liczbie zarejestrowanych wynika z szerokiego katalogu osób bezrobotnych wskazanych w art. 49 ww. ustawy. Ponadto podała, że trudności i bariery w ich zatrudnieniu oraz ograniczona dla tej grupy liczba ofert pracy, mają wpływ na pracę PUP.

(dowód: akta kontroli, str. 10-13, 31-36, 78-80)

W latach 2010–2012 PUP przeznaczył na realizację aktywnych form przeciwdziałania bezrobociu łącznie 22 939,80 tys. zł, w tym: 1 926,40 tys. zł na aktywizację bezrobotnych 50+. I tak wydano:

- w 2010 r. - 10 572,3 tys. zł, w tym: 762 tys. zł na aktywizację bezrobotnych 50+, co stanowiło 6,8% ogółu środków;
- w 2011 r. – 5 783,8 tys. zł, w tym: 395,5 tys. zł na aktywizację bezrobotnych 50+, tj. 6,8%;
- w 2012 r. - 6 583,7 tys. zł, w tym: 768,9 tys. zł na aktywizację bezrobotnych 50+, tj. 11,7% ogółu ww. środków. .

Powyższe wydatki finansowano w 99 % ze środków:

- Funduszu Pracy² w wys. 14 297,50 tys. zł (tj. 6 822,50 tys. zł w 2010 r., 2 448,50 tys. zł w 2011 r. i 5 026,50 tys. zł w 2012 r.), w tym na aktywizację bezrobotnych 50+ wydano: 1 004,2 tys. zł (odpowiednio: 294,5 tys. zł, 144 tys. zł i 565,7 tys. zł);
- Unii Europejskiej, w tym z Europejskiego Funduszu Społecznego³ w wys. 8 341,90 tys. zł (tj. 3 644 tys. zł w 2010 r., 3 266,2 tys. zł w 2011 r. i 1 431,7 tys. zł w 2012 r.), w tym na aktywizację bezrobotnych 50+: 911,80 tys. zł (odpowiednio: 458,7 tys. zł, 249,9 tys. zł i 203,2 tys. zł);

² Zwany dalej również „FP”.

³ Zwany dalej „EFS”

- Państwowego Funduszu Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych⁴ w wys. 300,4 tys. zł (tj. 105,8 tys. zł w 2010 r., 69,1 tys. zł w 2011 r. i 125,5 tys. zł w 2012 r.), w tym na aktywizację bezrobotnych 50+: 10,4 tys. zł (odpowiednio: 8,8 tys. zł, 1,6 tys. zł). W 2012 r. nie wykorzystywano środków z PFRON na aktywizację tej grupy osób.

W latach 2011-2012 łączne wydatki PUP na wsparcie rynku pracy stanowiły odpowiednio 54% i 62% środków z 2010 r., w tym z FP stanowiły kolejno: 36% i 74%. Pomimo znacznego spadku finansowania z FP poziom wydatków PUP na aktywizację bezrobotnych 50+ w 2012 r. był znacznie wyższy od ich poziomu z 2010 r. Zastępca Dyrektora wyjaśniła, że przyczyną zmniejszenia wysokości środków na aktywizację zawodową była m.in. malejąca od 2011 r. wysokość środków z Funduszu Pracy. Ponadto podała: „(...) Wysokość środków, jakie należy przeznaczyć na aktywizację osób bezrobotnych, powinna być adekwatna do sytuacji na rynku pracy oraz liczebności i struktury osób bezrobotnych. (...) Biorąc pod uwagę rosnącą obecnie liczbę osób bezrobotnych (5077 osób - wg stanu na 30.04.2013r.), która znacznie przekroczyła już poziom z 2010 r. (22 %), zasadnym wydaje się uzyskanie możliwości przeznaczenia na wsparcie osób bezrobotnych kwot co najmniej na poziomie z 2010 r. (...). Ważnym aspektem, w tym kontekście, jest stałe poszukiwanie dodatkowych możliwości pozyskania środków na aktywizację osób bezrobotnych, zarówno w ramach środków pochodzących z rezerwy Funduszu Pracy, jak i projektów współfinansowanych ze środków Unii Europejskiej w ramach Europejskiego Funduszu Społecznego(...).

(dowód: akta kontroli, str. 5, 80-81)

3. Głównymi czynnikami decydującymi o wyborze form aktywizacji zawodowej bezrobotnych, w tym osób powyżej 50. roku życia, były, m. in.: struktura osób bezrobotnych i poszukujących pracy, efektywność poszczególnych form wsparcia, zapotrzebowanie zgłaszane przez pracodawców oraz informacje o planowanych inwestycjach lub zwolnieniach grupowych. Przy wyborze form aktywizacji zawodowej bezrobotnych, w ramach łącznej kwoty ustalonej dla powiatu na finansowanie programów na rzecz promocji zatrudnienia, łagodzenia skutków bezrobocia i aktywizacji zawodowej, zasięgano opinii Powiatowej Rady zatrudnienia⁵, zgodnie z art. 109 ust. 9 ustawy o promocji zatrudnienia.

(dowód: akta kontroli, str. 21-23, 70-75)

Urząd posiadał rozeznanie o powiatowym rynku pracy w zakresie m. in.: potrzeb pracodawców, potrzeb zawodowych bezrobotnych oraz kondycji, potrzeb i barier lokalnego rynku przedsiębiorczości. Informacje w zakresie podaży i popytu na lokalnym rynku pracy, w odniesieniu do określonych zawodów, ujmowano w prowadzonym przez Urząd monitoringu zawodów deficytowych i nadwyżkowych. Dyrektor Urzędu wyjaśniła, że w pracy wykorzystywano dane: Wojewódzkiego Urzędu Pracy, Głównego Urzędu Statystycznego oraz wewnętrzne analizy dotyczące rynku pracy w powiecie⁶, w tym zawarte m.in., w następujących opracowaniach PUP:

- *Lokalna strategia zatrudnienia i promocji przedsiębiorczości w Rudzie Śląskiej na lata 2008-2015*⁷,

⁴ Zwany dalej: „PFRON”.

⁵ Uchwały Powiatowej Rady Zatrudnienia przy Prezydencie Miasta Ruda Śląska w sprawie: zaopiniowania planu finansowego Funduszu Pracy Powiatowego Urzędu Pracy w Rudzie Śląskiej : nr 5/02/2010 z dnia 22 lutego 2010 r., nr 5/02/2011 z dnia 15 lutego 2011 r., nr 7/02/2012 z dnia 10 lutego 2012 r.

⁶ Udostępnione na stronie internetowej: www.puprudaslaska.pl, m. in. w zakładce: *Analizy i statystyki*.

⁷ Przyjęta Uchwałą Nr 469/XXIV/2008 r. Rady Miasta Ruda Śląska

- *Pilotażowy program badań jakościowych przeprowadzonych wśród pracodawców i osób bezrobotnych*⁸,
- *Naprzeciw nowym trendom – analiza przedsiębiorczości w Rudzie Śląskiej. Raport z badań*⁹,
- *Analiza lokalnego rynku pracy wraz z identyfikacją jego głównych problemów*¹⁰.

(dowód: akta kontroli, str. 21-23, 125-143)

Potrzeby bezrobotnych w obszarze pożądaných usług lub instrumentów rynku pracy rozpoznawano m.in. przy wsparciu narzędzi badawczych, takich jak: ankiety lub wywiady bezpośrednie oraz na podstawie zgłoszeń szkoleniowych doradców zawodowych, pośredników pracy, liderów klubów pracy i jednostek pomocy społecznej. Potrzeby poszczególnych grup bezrobotnych, w tym 50+, będących potencjalnymi uczestnikami opracowywanych przez Urząd projektów programu specjalnego, obejmowano odrębnymi analizami¹¹. Wyniki efektywności zastosowanych form wsparcia przedstawiono w załączniku nr 6 do sprawozdania MPiPS-01-Aktywne programy rynku pracy.

(dowód: akta kontroli, str. 23-24, 31-36)

Efektywność zastosowanych instrumentów aktywizacji zawodowej, w tym w ramach programów specjalnych oraz projektów systemowych (Poddziałanie 6.1.3), mierzono zgodnie z obowiązującą dla Funduszu Pracy metodologią, zawartą w instrukcji do załącznika nr 6, do sprawozdania MPiPS-01 *Aktywne programy rynku pracy*¹². W latach 2010-2012 największą efektywnością zatrudnieniową (100%) charakteryzowały się: prace interwencyjne, przyznanie środków na podjęcie działalności gospodarczej oraz refundacje kosztów doposażenia stanowiska. Formami o średniej efektywności zatrudnieniowej były: staże (odpowiednio: 47%, 55%, 46%) oraz szkolenia (37%, 36%, 46%). Najniższą efektywność odnotowano dla prac społecznie użytecznych (8%, 8%, 10%). Dla każdego z programów finansowanych z rezerwy MPiPS wyznaczono osobny poziom efektywności¹³. W projekcie systemowym *Zacznij od dziś. Projekt aktywizacji osób bezrobotnych* (Poddziałanie 6.1.3 PO KL) wymagano osiągnięcia efektywności zatrudnieniowej na poziomie zróżnicowanym, np.: dla osób w wieku 18-24 lata – co najmniej 40%, w wieku 50-64 lata - 35%, dla osób niepełnosprawnych – 30%, długotrwale bezrobotnych - 30%. Natomiast w projekcie konkursowym *Wsparcie nie tylko na starcie. Rozwój przedsiębiorczości w Rudzie Śląskiej* (Poddziałanie 6.2 PO KL) zaplanowano, że 40 uczestników, spośród 80 (tj. 50%) rozpocznie i poprowadzi działalność gospodarczą przez okres 12 miesięcy. We wszystkich ww. programach

⁸ opracowany w 2009 r., w ramach projektu *PUP-Profesjonalne Upowszechnianie Pracy*, współfinansowany z EFS, w ramach Poddziałania 6.1.2 POKL.

⁹ Opracowany w 2011 r., w ramach projektu *A po burzy...naprzeciw nowym trendom*, współfinansowany z EFS, w ramach Poddziałania 8.1.2 POKL.

¹⁰ Przeprowadzona w 2012 r. w związku z opracowaniem projektu programu specjalnego *Doświadczenie w cenie*.

¹¹ Na potrzeby projektu *Doświadczenie w cenie* objęto analizą grupę bezrobotnych w wieku 50+, jej wyniki zaprezentowano w dokumencie: *Analiza lokalnego rynku pracy wraz z identyfikacją jego głównych problemów*.

¹² Ustalonej jako stosunek liczby osób, które w trakcie udziału lub po zakończeniu określonej formy aktywizacji w okresie do 3 miesięcy znalazły zatrudnienie (tj. wyrejestrowały się z PUP lub w okresie 3 miesięcy od zakończenia udziału w projekcie nie zarejestrowały się ponownie) do ogólnej liczby uczestników.

¹³ Dla programów, w których zastosowano preferencje dla bezrobotnych 50+, tj. *Doświadczenie w cenie* oraz dla programu aktywizacji realizowanego od września do grudnia 2012 r., wysokość wskaźnika efektywności zatrudnieniowej określono na poziomie 100%.

wskaźniki efektywności zatrudnieniowej zostały osiągnięte na wymaganym poziomie.

(dowód: akta kontroli, str. 6-7, 88-124, 144-200)

Zapotrzebowanie na zawody, specjalności i kwalifikacje na rynku pracy diagnozowano w monitoringu zawodów deficytowych i nadwyżkowych, prowadzonym zgodnie z § 71 ust. 1 pkt 4 rozporządzenia Ministra Pracy i Polityki Społecznej z dnia 14 września 2010 r. w sprawie standardów i warunków prowadzenia usług rynku pracy¹⁴. Monitoring sporządzono w formie raportów¹⁵, w oparciu o obowiązujące wytyczne MPiPS¹⁶. Źródłem informacji były m.in. dane statystyczne zawarte w sprawozdaniu MPiPS, w załączniku 2 *Bezrobotni według rodzaju działalności ostatniego miejsca pracy oraz oferty pracy* oraz w załączniku 3 *Bezrobotni oraz oferty pracy według zawodu i specjalności*.

(dowód: akta kontroli, str. 214-245, 37-42)

Z wykorzystaniem, m.in.: rankingu zawodów deficytowych i nadwyżkowych, zgłoszeń potrzeb szkoleniowych osób uprawnionych, analiz efektywności szkoleniowej oraz ofert pracy i informacji o wolnych miejscach pracy zgłaszanych przez pracodawców sporządzono *Analizy potrzeb szkoleniowych oraz plany szkoleń*¹⁷, zgodnie z § 71 ust. 2 rozporządzenia w sprawie standardów.

(dowód: akta kontroli, str. 246-261, 262-288, 59-69)

W okresie objętym kontrolą Urząd badał trwałość efektów aktywizacji zawodowej, realizowanej w formie przyznawania jednorazowych środków na rozpoczęcie działalności gospodarczej osobom 50+ w latach 2004-2011. Analiza trwałości wykazała, że spośród 26 firm powstałych w ramach udzielonych dotacji, w 2011 r. utrzymywało się na rynku 11 z nich (42%). Ponadto w 2010 r., przeprowadzono bieżącą ewaluację efektów aktywizacji zawodowej realizowanej w latach 2008-2009, w ramach projektu systemowego *Zacznij od dziś. Projekt aktywizacji bezrobotnych*. (Poddziałanie 6.1.3 PO KL). Wyniki badań wraz z wnioskami i rekomendacjami przedstawiono w formie raportu końcowego¹⁸.

(dowód: akta kontroli, str. 24-25, 43-47, 201-213, 745-746)

W latach 2010-2012 Urząd realizował cele i zadania rządowego programu *Solidarność Pokoleń. Działania dla zwiększenia aktywności zawodowej osób w wieku 50*, przyjętego przez Radę Ministrów w dniu 17 października 2008 r. W zakresie wsparcia bezrobotnych 50+ zrealizowano, m. in.:

- w ramach zadania 4.9 *Aktywizacja zawodowa osób w wieku powyżej 50 lat*: projekt systemowy *Zacznij od dziś. Projekt aktywizacji osób bezrobotnych*. (Poddziałanie 6.1.3 PO KL),
- w ramach zadania 4.10 *Promocja przedsiębiorczości wśród osób w wieku 45 i więcej lat*: projekt konkursowy *Wsparcie nie tylko na starcie. Rozwój przedsiębiorczości w Rudzie Śląskiej*. (Działanie 6.2 PO KL),

¹⁴ Dz. U. Nr 177, poz. 1193 ze zm., zwane dalej „rozporządzeniem w sprawie standardów”

¹⁵ W okresie 2010-2012 sporządzono 8 *Monitoringów zawodów deficytowych i nadwyżkowych w Rudzie Śląskiej*, tj. odpowiednio w I i II półroczu oraz część II w 2010 r. i 2012 r.

¹⁶ Zamieszczone w Zaleceniach metodycznych do prowadzenia monitoringu zawodów deficytowych i nadwyżkowych Departamentu Pracy MPiPS

¹⁷ W okresie objętym kontrolą *Analizy potrzeb szkoleniowych* sporządzono: w lutym 2010 r., marcu 2011 r. oraz w marcu 2012 r., natomiast plany szkoleń odpowiednio: 22 lutego 2010 r., 15 lutego 2011 r. oraz 10 lutego 2012 r. Aktualizowano je: w 2010 r. z powodu pozyskania dodatkowych środków z rezerwy Ministra na organizację szkoleń osób poniżej 30. roku życia (14 kwietnia oraz 14 czerwca) oraz w 2012 r. z powodu zmian dotyczących terminu, liczby szkoleń i miejsc dla uczestników (17 grudnia).

- w ramach zadania 4.11 *Finansowanie/dofinansowanie realizacji programów specjalnych dedykowanych osobom bezrobotnym z grupy 50+*: program specjalny *Doświadczenie w cenie*, finansowany z rezerwy Funduszu Pracy oraz *Program dla osób bezrobotnych powyżej 50. roku życia*.

Ponadto w ramach zadania 4.9 pozyskano środki na realizację w latach 2013-2015 projektu konkursowego *50+ powodów do zatrudnienia* (Poddziałanie 6.1.1 PO KL).

(dowód: akta kontroli, str. 26-29, 745-746)

4. Urząd podejmował w stosunku do osób bezrobotnych 50+ działania wymienione w art. 46 ust. 1 oraz w art. 50-61a ustawy o promocji zatrudnienia. W latach 2010-2012 objęto wsparciem odpowiednio: 208 bezrobotnych (z 673), 116 (z 722) i 138 (z 812), z tego: pracami interwencyjnymi - po 1 osobie w każdym roku, pracami społecznie użytecznymi kolejno - 34, 64 i 60, stażami zawodowymi – 69, 28 i 31, szkoleniami – 76, 5 i 5 osób. Jednorazowe środki na podjęcie działalności gospodarczej przyznano odpowiednio: 9, 2 i 2 bezrobotnym, a w przypadkach zatrudnienia 1 osoby w 2010 r. oraz 20 osób w 2012 r. – zrefundowano pracodawcom koszty wyposażenia lub doposażenia stanowisk pracy. Pozostałe osoby, odpowiednio: 18, 16 i 19 objęto innymi formami wsparcia, np. szkoleniami w klubie pracy. W okresie objętym kontrolą nie proponowano bezrobotnym wsparcia w formie robót publicznych.

(dowód: akta kontroli, str. 6-7,13)

Preferencje dla bezrobotnych 50+ stosowano w następujących programach realizowanych w latach 2010-2012:

- *Zacznij od dziś. Projekt aktywizacji osób bezrobotnych.* – projekt systemowy realizowany w ramach PO KL Poddziałanie 6.1.3 *Poprawa zdolności zatrudnienia oraz podnoszenia poziomu aktywności zawodowej osób bezrobotnych*. Zgodnie z zapisami *Szczegółowych kryteriów dostępu*¹⁹ w 2010 r., w grupie docelowej projektu wymagano udziału co najmniej 15% osób po 50. roku życia, tj. 86 spośród zarejestrowanych. Natomiast w latach 2011-2012 założono udział odpowiednio: 13 i 15 osób bezrobotnych 50+.
- *Wsparcie nie tylko na starcie. Rozwój przedsiębiorczości w Rudzie Śląskiej.* – projekt konkursowy, realizowany w okresie od 1 stycznia 2010 r. do 31 marca 2012 r., w ramach PO KL Działanie 6.2 *Wsparcie oraz promocja przedsiębiorczości i samozatrudnienia*, skierowany do bezrobotnych zainteresowanych podjęciem działalności gospodarczej. Zgodnie z *Charakterystyką projektu* (pkt 3.4), wśród miejsc dla 80 uczestników z różnych grup wiekowych - 2 przeznaczono dla osób 50+;
- *Doświadczenie w cenie.* – program specjalny realizowany w okresie od 31 maja do 31 grudnia 2012 r., finansowany z dodatkowych środków z Funduszu Pracy z rezerwy MPiPS, skierowany wyłącznie do osób powyżej 50. roku życia. Celem programu było m.in., stworzenie możliwości zatrudnienia 10 bezrobotnym kobietom 50+, posiadającym doświadczenie w branży handlowej poprzez udzielenie wsparcia pracodawcom w zakresie utworzenia lub doposażenia stanowisk pracy;
- Projekt realizowany w okresie od września do grudnia 2012 r., w ramach środków na realizację programu aktywizacji zawodowej osób powyżej 50. roku życia z Funduszu Pracy, z rezerwy MPiPS. Jego celem było wsparcie

¹⁹ Określone przez Wojewódzki Urząd Pracy w Katowicach

zatrudnienia 8 bezrobotnych 50+ poprzez refundację pracodawcom stanowisk pracy.

Ponadto od 1 marca 2013 r. w ramach PO KL (Poddziałanie 6.1.1) Urząd rozpoczął realizację projektu konkursowego *50+ powodów do zatrudnienia*, w ramach którego zaplanowano zwiększenie szans powrotu na rynek pracy 32 bezrobotnych uczestników powyżej 50. roku życia, w okresie do 31 stycznia 2015 r.

(dowód: akta kontroli, str. 82-87, 88-200)

W celu sprawdzenia realizacji przez Urząd obowiązku wynikającego z art. 50 ust. 1 ustawy o promocji zatrudnienia, kontrolą objęto 60 wybranych losowo akt osób długotrwale bezrobotnych w okresie 2010-2012, tj. po 20 akt z każdego roku. Ustalono, że 47 bezrobotnym (tj. 78,3% spośród 60 badanych przypadków), zaproponowano następujące formy aktywizacji zawodowej: zatrudnienie – 8 osobom (13,3%), ofertę pracy z otwartego rynku pracy - 32 osobom (53,3%), staż – 6 osobom (10%), szkolenie – 1 osobie (1,7%). Pozostałym 13 bezrobotnym (21,7%) nie przedstawiono w okresie do 6 miesięcy od dnia rejestracji żadnej propozycji zatrudnienia, stażu, szkolenia, prac interwencyjnych lub robót publicznych.

(dowód: akta kontroli, str. 289-310)

5. W latach 2010-2012 do PUP wpłynęło odpowiednio: 2111, 1404 i 2514 krajowych ofert pracy²⁰, spośród których zrealizowano kolejno: 183 (9%), 267 (19%) i 422 (17%). Dyrektor Urzędu wyjaśniła, że na poziom ich realizacji wpłynęły m. in.: stosowane przez pracodawców pozazawodowe kryteria wyboru potencjalnych pracowników (np. miejsce zamieszkania, wiek, płeć, nałogi, aparycja, zwolnienia lekarskie ujęte w świadectwach pracy), wykorzystywanie Urzędu jako bezpłatnego źródła dotarcia do szerokiego grona potencjalnych kandydatów do pracy oraz specjalistyczne wymagania w zakresie doświadczenia zawodowego i kwalifikacji, których Urząd nie był w stanie zrealizować (ze względu na brak kandydatów spełniających te wymogi). Bezrobotni również zniechęcali do zatrudnienia, np. poprzez przychodzenie na rozmowę kwalifikacyjną z dziećmi, wymuszanie decyzji o nieprzyjęciu do pracy, itp. Ponadto podała, że w 2010 r. skierowano do pracodawców 2648 osób (na 2111 ofert), w 2011 r. - 2291 (na 1404 oferty), natomiast w 2012 r. - 2760 osób (na 2514 ofert pracy).

(dowód: akta kontroli, str. 30, 746-747)

Kontrola 15 niezrealizowanych ofert pracy w latach 2010-2012 (na dzień 30 czerwca) wykazała, że w każdym przypadku odnotowano datę wpływu oferty do Urzędu oraz sposób jej zgłoszenia (osobiście przez pracodawcę, telefonicznie, faksem). Wszystkie oferty powierzono do realizacji konkretnym pośrednikom pracy, którzy udostępniali je na tablicy ogłoszeń, na stronie internetowej Urzędu oraz wydawali bezrobotnym skierowania do pracodawcy. Do 14 pracodawców wysłano od 1 do 13 bezrobotnych (łącznie 62 osoby). W jednym przypadku, w rejestrach PUP brak było kandydatów spełniających wymagania pracodawcy, wobec tego ofertę udostępniono zgodnie z art. 36 ust. 4a ustawy o promocji zatrudnienia, tj. poprzez internetową bazę ofert pracy.

Spośród 15 ofert objętych badaniem 11 zostało zrealizowanych przez PUP (73%). W przypadku 3 ofert upłynął termin ich aktualności, a 1 została wycofana przez pracodawcę. Spośród 62 skierowanych zatrudniono 12 osób (19%), a jeden pracodawca zatrudnił 2 bezrobotnych na 1 stanowisko ofertowe.

²⁰ W poszczególnych miesiącach 2012 r. przyjęto odpowiednio: 145, 73, 149, 189, 163, 168, 517, 298, 198, 270, 247 i 97 krajowych ofert pracy.

Należy dodać, iż od 1 lipca 2012 r., w oparciu o zapisy obowiązującego w PUP regulaminu przyznawania dodatków do wynagrodzeń²¹, stopień realizacji, określanych kwartalnie limitów zadań, w tym minimalnej liczby podjęć pracy, przypadającej na jednego pracownika, jest jednym z kryteriów oceny jakości pracy pośrednika i wpływa na wysokość dodatku do jego wynagrodzenia²².

(dowód: akta kontroli, str. 323-329, 330-346)

6. W okresie objętym kontrolą, według stanu na dzień 31 grudnia, w Urzędzie zatrudniano odpowiednio: 78, 77 i 73 pracowników. Na jednego pracownika przypadało kolejno: 50, 50 i 58 bezrobotnych. W latach 2010-2011 na stanowiskach związanych z aktywizacją zawodową zatrudniano 13 pośredników pracy (przy wymaganej liczbie 10), 6 doradców zawodowych (przy 5 wymaganych) i 3 specjalistów ds. rozwoju zawodowego (wobec 3 wymaganych). Na 1 pośrednika przypadało w tych latach średnio 302 i 294 bezrobotnych, na 1 doradcę – 654 i 638, natomiast na 1 specjalistę – 1308 i 1276 bezrobotnych. W 2012 r. zatrudniano 11 pośredników pracy (wobec 10 wymaganych), 6 doradców zawodowych (przy 5 wymaganych) oraz 4 specjalistów ds. rozwoju zawodowego (wobec 3 wymaganych), na których przypadało kolejno 386, 707 i 1061 bezrobotnych. Obsada kadrowa Urzędu na stanowiskach związanych z aktywizacją zawodową, według stanu na dzień 31 grudnia 2012 r., była zgodna z warunkami określonymi w §§ 85-86 w zw. z § 88 rozporządzenia w sprawie standardów.

(dowód: akta kontroli, str. 8, 15-18)

Ustalone
nieprawidłowości

W działalności kontrolowanej jednostki w przedstawionym wyżej zakresie stwierdzono następującą nieprawidłowość:

Spośród 60 badanych przypadków, osób długotrwale bezrobotnych powyżej 50. roku życia, 13 osobom (21,7%) nie przedstawiono w okresie do 6 miesięcy od dnia rejestracji żadnej propozycji zatrudnienia, stażu, szkolenia, prac interwencyjnych lub robót publicznych, co było niezgodne z wymogiem art. 50 ust. 1 ustawy o promocji zatrudnienia. Dyrektor Urzędu wyjaśniła, że nieprzedstawienie tym bezrobotnym żadnych propozycji, spośród wymaganych w ww. okresie wynikało, m.in. z powodu: braku lub zbyt niskich kwalifikacji zawodowych, długotrwalej (kilku i kilkunastoletniej) przerwy w zatrudnieniu oraz złego stanu zdrowia. Ponadto podała: (...) *Wiele osób 50+ wymaga kompleksowego, długotrwałego wsparcia doradcy zawodowego, lidera klubu pracy, specjalisty zawodowego, by móc wrócić na rynek pracy. Jest to wsparcie czasochłonne, nie gwarantujące sukcesu, a w przypadku osób bez adekwatnych do wymogów rynku kwalifikacji, z ograniczeniami zdrowotnymi, brakiem motywacji wykracza poza 6 miesięcy od dnia rejestracji.* (...)

W toku kontroli ustalono, że każda spośród 13 ww. osób, w okresie 6 miesięcy od zarejestrowania, została objęta pomocą doradcy zawodowego, lidera klubu pracy i pośrednika pracy.

(dowód: akta kontroli str. 289-310, 311-322)

Uwagi dotyczące
badanej działalności

W okresie objętym kontrolą bezrobotni 50+ byli w mniejszym stopniu aktywizowani niż inne grupy będące w szczególnej sytuacji na rynku pracy. W latach 2010-2012 bezrobotni 50+ stanowili odpowiednio: 17,2 %, 18,9 % i 19,1 % ogółu bezrobotnych, a wydatki na ich aktywizację wynosiły: 762 tys. zł, 395,5 tys. zł i 768,9 tys. zł i stanowiły jedynie: 7,2 %, 6,8 % i 11,7 % ogółu wydatków.

²¹ Zarządzenie Nr OR.020-19/12 Dyrektora PUP w Rudzie Śląskiej z dnia 12 lipca 2012 r. w sprawie wprowadzenia Regulaminu przyznawania i wypłacania dodatków do wynagrodzeń dla pracowników zatrudnionych w PUP w Rudzie Śląskiej

²² Rozporządzenie MPiPS z dnia 25 września 2006 r. w sprawie dodatku do wynagradzania dla pracowników publicznych służb zatrudnienia (Dz. U. nr. 186, poz. 1373, ze zm.)

Dyrektor Urzędu wyjaśniła, że wysokość środków przeznaczonych na aktywizację zawodową 50+ w latach 2010-2012 była zależna, m. in, od: niewielkiego zaangażowania pracodawców w zatrudnianie osób 50+, wzrostu liczby bezrobotnych niezainteresowanych aktywizacją i oczekujących na nabycie praw do świadczeń emerytalnych lub rentowych, niewielką gotowość do podjęcia zatrudnienia (np. liczba wyłączonych z ewidencji, z powodu braku gotowości bądź odmowy bez uzasadnionej przyczyny przyjęcia odpowiedniego zatrudnienia lub uczestnictwa w aktywnych programach rynku pracy wyniosła odpowiednio 532, 464 i 436 osób). Podała również, że corocznie ponad 250 osób powyżej 50. roku życia wyłączono z ewidencji PUP z powodu podjęcia pracy.

(dowód: akta kontroli str. 5, 13, 742-743)

Ocena częściowa

Najwyższa Izba Kontroli ocenia pozytywnie mimo stwierdzonej nieprawidłowości działalność kontrolowanej jednostki w badanym obszarze.

2. Realizacja wybranych form aktywizacji zawodowej. Skuteczność stosowanych instrumentów rynku pracy.

W zakresie realizacji i skuteczności wybranych form aktywizacji zawodowej kontrolą objęto następujące instrumenty rynku pracy: staże, szkolenia, przyznanie środków na podjęcie działalności gospodarczej, refundację kosztów wyposażenia lub doposażenia stanowiska pracy oraz prace interwencyjne²³.

Preferencje dla osób powyżej 50. roku życia stosowano przy kwalifikowaniu kandydatów do wybranych form aktywizacji zawodowej, wynikających z programów, o których mowa w pkt 4 niniejszego wystąpienia.

Opis stanu
faktycznego

7. Staże

Kontrolą objęto 24 staże osób powyżej 50 roku życia, spośród 128 zrealizowanych w latach 2010-2012 (tj. 19%), w tym 10 sfinansowanych ze środków Funduszu Pracy, 10 ze środków unijnych oraz 4 sfinansowane w ramach programu specjalnego MPiPS *Świadoma kobieta na rynku pracy*. Spośród 24 staży 10 zorganizowano u pracodawców publicznych, w tym 2 na stanowiskach administracyjnych.

(dowód: akta kontroli str. 393)

W latach 2010-2012 Urząd nie posiadał pisemnych procedur dotyczących wyboru organizatora oraz kwalifikowania kandydatów do odbycia stażu, jednak przyjęte i stosowane w tym zakresie zasady postępowania były przejrzyste i obiektywne. Dyrektor Urzędu wyjaśniła m.in., że obowiązek opracowania pisemnych procedur nie wynika z żadnego przepisu i wskazała na obowiązujące w tym zakresie akty prawne, stosowane w Urzędzie. Ponadto podała, że zarówno w przypadku staży, jak i prac interwencyjnych oraz robót publicznych o zakwalifikowaniu osoby bezrobotnej decyduje pracodawca, wybierając potencjalnego pracownika spośród kandydatów skierowanych przez Urząd.

(dowód: akta kontroli str. 753-754)

Wszystkie wnioski złożone przez organizatorów staży były kompletne i spełniały wymogi formalne określone rozporządzeniem MPiPS z dnia 20 sierpnia 2009 r. w sprawie szczegółowych warunków odbywania stażu dla bezrobotnych²⁴. Każdy wniosek, przed zatwierdzeniem do realizacji przez Dyrektora, był poddawany ocenie

²³W latach 2010-2012 bezrobotni nie byli kierowani do wykonywania robót publicznych.

²⁴ Dz. U. Nr 142, poz. 1160, zwane dalej „rozporządzeniem w sprawie warunków odbywania stażu”.

merytorycznej, której dokonywali w *Karcie wniosku o organizację stażu*: pracownik merytoryczny Działu Rozwoju Zasobów Ludzkich („DRZL”), kierownik DRZL lub Działu Pośrednictwa Pracy („DPP”) oraz zastępca Dyrektora. Sporządzone oceny uwzględniały następujące kryteria: poprawność merytoryczną złożonej dokumentacji, gwarancję zatrudnienia po zakończeniu stażu, dotychczasową współpracę z Urzędem oraz stan zatrudnienia.

(dowód: akta kontroli str. 396-439, 443-454)

W przypadku 16 staży, spośród 24 (67%), organizatorzy składali deklaracje o przewidywanym zatrudnieniu, które ujęto w zawartych umowach. W 14 przypadkach pracodawcy wywiązali się ze złożonych deklaracji (88%), natomiast w 2 przypadkach (12%) stażyści nie zostali zatrudnieni. W jednym przypadku Urząd przyjął pisemne wyjaśnienia pracodawcy, informując, że niespełnienie deklaracji może skutkować w przyszłości odstąpieniem od zawierania umów dotyczących zatrudniania bezrobotnych w ramach form subsydiowanych. W drugim przypadku, pomimo pisemnego przypomnienia, organizator nie wywiązał się z deklaracji zatrudnienia więc PUP zaprzestał z nim współpracy.

Dwie osoby, które odbywały staż u pracodawców publicznych na stanowiskach administracyjnych, podjęły zatrudnienie – jedna u pracodawcy prywatnego (po przerwaniu stażu z powodu przedmiotowego zatrudnienia), a druga – u organizatora stażu, na podstawie umowy cywilno-prawnej. Obie osoby nie figurują w rejestrze PUP.

(dowód: akta kontroli str. 396-439)

Deklaracja zatrudnienia była brana pod uwagę w trakcie rozpatrywania wniosku organizatora stażu, jako jedno z kryteriów jego oceny merytorycznej w *Karcie wniosku o organizację stażu*.

(dowód: akta kontroli str. 396-439)

7.2. Spośród 24 osób skierowanych do stażu 15 kandydatów (63%) wskazali organizatorzy, a pozostałych 9 wskazał Urząd. Wszyscy zaproponowani przez pracodawców bezrobotni zostali zweryfikowani przez pośredników pracy w zakresie spełnienia wymogu określonego w art. 49 ustawy o promocji, tj. pozostawania w szczególnej sytuacji na rynku pracy oraz wymagań kwalifikacyjnych organizatora stażu. Potwierdzeniem przeprowadzonej weryfikacji była pisemna informacja/opinia o kandydatach na proponowane stanowisko pracy, odnotowana w pkt II *Karty wniosku o organizację stażu*.

(dowód: akta kontroli str. 396-439, 443-444)

W 23 spośród 24 analizowanych przypadków, bezrobotni zostali skierowani do odbycia stażu na podstawie umowy, którą zawierała z pracodawcą Dyrektor Urzędu, działająca na podstawie upoważnienia Prezydenta Miasta Ruda Śląska. Z bezrobotnym, dla którego organizatorem stażu był PUP, zgodnie z § 5 ust. 2 rozporządzenia w sprawie warunków odbywania stażu, umowy nie zawarto. W przypadku 23 spośród 24 stażystów (96%), odbycie stażu wynikało z opracowanego indywidualnego planu działania („ipd”). W 1 przypadku ipd nie było wymagane, zgodnie z art. 34a ust. 3 ustawy o promocji zatrudnienia.

(dowód: akta kontroli str. 396-439)

W objętych badaniem przypadkach staże przeprowadzono na podstawie sporządzonych przez pracodawców programów. Czas ich trwania (od 3 do 6 miesięcy) oraz kwoty przyznanego stypendium nie przekraczały ustawowych limitów, wynikających z art. 53 ust. 1 i 6 ustawy o promocji zatrudnienia. W przypadku 22 stażystów (92%) na zakończenie stażu pracodawcy opracowali opinię o zadaniach realizowanych przez bezrobotnego i pozyskanych w trakcie

stażu umiejętnościach praktycznych (art. 53 ust. 5 ww. ustawy). Dwie osoby nie dostarczyły do Urzędu ww. opinii pracodawcy, mimo udokumentowanej realizacji stażu (podpisane listy obecności zatwierdzone podpisem i pieczętą organizatora). W jednym przypadku bezrobotna nie zgłosiła się do PUP po zakończonym stażu i została wyłączona z ewidencji. W drugim przypadku pracodawca nie sporządził wymaganej opinii. Urząd nie wydał ww. bezrobotnym zaświadczeń o odbyciu stażu, a z pracodawcą, który nie dopełnił obowiązku sporządzenia opinii, zaprzestał współpracy. Spośród 24 osób objętych badaniem, 23 sporządziły sprawozdanie o uzyskanych kwalifikacjach lub umiejętnościach zawodowych (96%), stosownie do wymogu § 6 ust. 2 pkt 4 rozporządzenia rozporządzeniem w sprawie warunków odbywania stażu. W jednym przypadku bezrobotny nie dostarczył sprawozdania, a po zakończonym stażu nie stawiał się w PUP, w wyznaczonym terminie. Na podstawie art. 33 ust. 4 pkt 4 ww. ustawy został pozbawiony statusu bezrobotnego.

(dowód: akta kontroli str. 396-439)

W każdym przypadku wydane przez organizatorów opinie były zgodne z programem stażu i zakresem zadań określonych w umowie zawartej pomiędzy PUP, a pracodawcą.

(dowód: akta kontroli str. 396-439)

Spośród 24 osób odbywających staż 18 znalazło zatrudnienie (75%), z tego u organizatora stażu 15 osób (63%). W okresie do 3 miesięcy od dnia zakończenia stażu pracę podjęło 15 osób (63%), z tego 4 (17%) - podpisały umowę o pracę na czas określony nie krótszy niż 6 miesięcy, 11 (46%) - na czas określony do 3 miesięcy. Z żadną spośród zatrudnionych nie zawarto umowy na czas nieokreślony. W okresie powyżej 3 miesięcy od zakończenia stażu zatrudnienie znalazły 3 osoby (13%), spośród których 2 podpisały umowy cywilnoprawne, a 1 rozpoczęła prowadzenie działalności gospodarczej. Z 24 odbywających staż - 4 osoby, po jego zakończeniu, korzystały ze środków na aktywne formy (17%). Spośród 18 osób, które podjęły pracę po zakończeniu stażu - 5 zarejestrowało się ponownie (28%). Spośród 24 osób, które ukończyły staż - 13 osób nie figuruje w rejestrze osób bezrobotnych (54%). We wszystkich analizowanych przypadkach Urząd znał formę i czas zatrudnienia stażystów.

(dowód: akta kontroli str. 394-395, 396-439)

W latach 2010-2012 najwięcej staży zorganizowały następujące podmioty: Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej, Wielobranżowy Zakład Usługowy Kazimierz Bartodziej i Wspólnicy, Zakład Aktywności Zawodowej Zakład Usług Szwalnicych, Rudzki Zakład Aktywności Zawodowej oraz Dom Pomocy Społecznej *Senior*. Wszystkie były zlokalizowane na terenie Rudy Śląskiej. Łącznie skierowano do nich 21 bezrobotnych, z których 8 znalazło zatrudnienie (38%), w tym 4 u organizatora stażu. Spośród 8 osób, które znalazły zatrudnienie: 1 osoba podpisała umowę na czas określony nie krótszy niż 6 miesięcy (13%), 5 podpisało umowę na czas określony do 3 miesięcy (63%), 2 podpisały umowy cywilnoprawne (25%). Spośród nich 5 osób znalazło zatrudnienie w okresie pierwszych trzech miesięcy (63%), 4 - zarejestrowały się ponownie (50%), natomiast 4 - nie figuruje w rejestrach PUP. Żadna z osób skierowanych na staż nie korzystała po jego zakończeniu z aktywnych form. We wszystkich analizowanych przypadkach Urząd znał formę i czas zatrudnienia stażystów.

(dowód: akta kontroli str. 440-442)

8. Szkolenia

Kontrolą objęto 7 szkoleń zakończonych w latach 2010-2012, w tym: 2 finansowane z Funduszu Pracy²⁵, 2 w ramach programów specjalnych MPiPS²⁶, 3 ze środków unijnych²⁷ oraz dokumentację 27 bezrobotnych powyżej 50. roku życia, którzy wzięli w nich udział (tj. 31% spośród objętych tą formą aktywizacji w ww. okresie). Cztery szkolenia przeprowadzono w 2010 r., dwa w 2011 r., a jedno w 2012 r.

(dowód: akta kontroli str. 454)

Potrzebę zorganizowania danego rodzaju szkolenia diagnozowano, sporządzając corocznie *Analizę potrzeb szkoleniowych* i plany szkoleń, które upowszechniano na stronach internetowych Urzędu oraz w gablocie informacyjnej, stosownie do postanowień art. 40 ust. 2a ustawy o promocji zatrudnienia. Plany szkoleń aktualizowano w związku z uzyskaniem dodatkowych środków na realizację programów specjalnych oraz zmian dotyczących terminu, liczby szkoleń i miejsc dla uczestników (szerzej w pkt. 1.3 niniejszego wystąpienia). Wszystkie badane szkolenia były ujęte w planach szkoleń. Wyboru instytucji szkoleniowych dokonano stosownie do wymogów zawartych w § 74 ust 1 rozporządzenia w sprawie standardów. W przypadku ww. szkoleń nie wymagano podjęcia przez instytucje szkoleniowe działań wspomagających zatrudnienie uczestników.

(dowód: akta kontroli str. 246-288, 458-558)

W przypadku 3 szkoleń grupowych objętych badaniem (realizowanych w ramach projektu systemowego *Zacznij od dziś* i konkursowego *Wsparcie nie tylko na starcie*) instytucje szkoleniowe wyłoniono w trybie 2 przetargów nieograniczonych, z zachowaniem wymogów wynikających z przepisów ustawy z dnia 29 stycznia 2004 r. Prawo zamówień publicznych²⁸. Przy wyborze wykonawców 4 szkoleń indywidualnych, zorganizowanych na wniosek osoby bezrobotnej, złożony na podstawie art. 40 ust. 3 ustawy o promocji zatrudnienia, nie stosowano pzp, ponieważ wartość szacunkowa zamówień nie przekroczyła 14 000 EURO. W tych przypadkach instytucje szkoleniowe wybrano w oparciu o analizę rynku szkoleń, po przeanalizowaniu złożonych ofert, zgodnie z *Regulaminem wydatkowania środków publicznych na zadania, o których mowa w art. 4 pkt 8 ustawy z dnia 29 stycznia 2004 r. Prawo zamówień publicznych*²⁹, wprowadzonym przez Dyrektora PUP.

(dowód: akta kontroli str. 458-558)

Urząd zawierał z instytucją szkoleniową umowy, których zakres był zgodny z § 75 ust. 2 rozporządzenia w sprawie standardów. Ponadto zlecającodawca zapewnił sobie prawo kontroli przebiegu i efektywności szkolenia, frekwencji uczestników oraz prawo uczestniczenia w ich ocenie końcowej (§ 5 ust. 2 pkt 1 i 2).

(dowód: akta kontroli str. 458-558)

²⁵ Szkolenia indywidualne: *Szkolenie okresowe w zakresie kat. „C”-1 uczestnik 50+, Rękodzieło artystyczne. Praca z filcem i tkaniną oraz podstawy szycia.-3.*

²⁶ Szkolenia indywidualne: *Specjalista ds. kadrowych-1 uczestnik, Kucharz-1.*

²⁷ Dwa szkolenia grupowe realizowane w ramach: projektu konkursowego *Wsparcie nie tylko na starcie. Rozwój przedsiębiorczości w Rudzie Śląskiej* (Działanie 6.2): *Sprzedawca kasjer handlowy-10 uczestników 50+, Przedsiębiorczość-1 uczestnik*, oraz projektu systemowego *Zacznij od dziś. Projekt aktywizacji osób bezrobotnych*. (Poddziałanie 6.1.3): *Pracownik gospodarczy-10 osób*.

²⁸ Dz. U. z 2010 r. Nr 113, poz. 759 ze zm., zwanej w dalszej części „pzp”

²⁹ W tym zakresie w Urzędzie stosowano Regulamin wydatkowania środków publicznych na zadania, o których mowa w art. 4 pkt 8 ustawy z dnia 29 stycznia 2004 r. Prawo zamówień publicznych., wprowadzony Zarządzeniem nr OR.0161-50/10 Dyrektora PUP z dnia 30 grudnia 2010 r. (poprzedzone Zarządzeniami nr: 87/2007 z dnia 20 grudnia 2007 r., 88/2007 z dnia 20 grudnia 2007 r.)

Organizatorzy analizowanych szkoleń nie składali deklaracji o przewidywanym zatrudnieniu uczestników szkolenia po jego zakończeniu.

(dowód: akta kontroli str. 458-558)

Wszystkie szkolenia zrealizowano zgodnie z przyjętymi programami, tematyką i ustaloną liczbą godzin, tj. na zasadach określonych w umowie. Wskaźniki dotyczące wymiaru szkoleń i czasu ich trwania były zgodne z art. 40 ust. 4 ustawy o promocji zatrudnienia. Objęte badaniem szkolenia były realizowane w wymiarze od 35 h (*Szkolenie okresowe w zakresie kategorii C*) do 220 h (*Pracownik gospodarczy*), w okresie odpowiednio od 8 dni do 5 tygodni. Wykładowcami były osoby wskazane w umowie, legitymujące się odpowiednim wykształceniem i kwalifikacjami zawodowymi.

(dowód: akta kontroli str. 458-558)

Wyniki szkoleń PUP oceniał poprzez przeprowadzanie ankiet wśród uczestników oraz analizę uzyskanych przez nich zaświadczeń i certyfikatów, tj. dokumentów potwierdzających ukończenie szkolenia i uzyskanie kwalifikacji (do wydania których zobowiązano organizatorów w umowach). Spośród 27 bezrobotnych 1 osoba nie ukończyła szkolenia (*Sprzedawca-kasjer handlowy*), ponieważ w trakcie trwania kursu podjęła pracę, która uniemożliwiła jego kontynuowanie.

(dowód: akta kontroli str. 458-558)

W przypadku analizowanych szkoleń każdorazowo przeprowadzono wewnętrzne badania ich efektywności, a wyniki prezentowano w analizie skuteczności i efektywności organizacji szkoleń, zgodnie z § 83 rozporządzenia w sprawie standardów oraz w załączniku nr 6 sprawozdania MPiPS-01. *Aktywne programy rynku pracy*. Urząd analizował również koszty organizowanych szkoleń. Ich wysokość, w przeliczeniu na jednego uczestnika, była zgodna z limitem określonym w art. 109a ust. 1 ustawy o promocji zatrudnienia.

(dowód: akta kontroli str. 458-558, 48-69)

Każde z badanych szkoleń zostało rozliczone w terminie zgodnym z umową i w formie wymaganej przez zlecającego.

(dowód: akta kontroli str. 458-558)

W okresie objętym kontrolą Urząd nie posiadał pisemnych procedur w zakresie kwalifikowania kandydata do udziału w szkoleniu. Decyzję w tej sprawie podejmował Dyrektor PUP w oparciu o pozyskane opinie: pośrednika pracy - w zakresie celowości przeszkolenia kandydata, doradcy zawodowego - o predyspozycjach zawodowych i preferowanym kierunku szkolenia oraz specjalisty ds. rozwoju zawodowego - o szkoleniu i pracownika działu finansowo-księgowego - o środkach przeznaczonych na szkolenie. Wymagane informacje zamieszczono w *Karcie kandydata na szkolenie*. W badanej próbie wszyscy bezrobotni zostali zakwalifikowani do odbycia szkolenia, zgodnie z opisanymi zasadami.

. (dowód: akta kontroli str. 559-593, 594-596, 753-754)

W przypadku 24 spośród 27 bezrobotnych (89%) szkolenie wynikało z ipd, w przypadku 2 osób ipd nie był wymagany, zgodnie z art. 34a ust. 3 ustawy o promocji zatrudnienia, natomiast w 1 przypadku osoba przerwała realizację ipd przed rozpoczęciem szkolenia. W 26 przypadkach zamiar odbycia szkolenia był wprowadzany do bazy przy pierwszym kontakcie, w 1 przypadku przy aktualizacji ipd. Czas oczekiwania na szkolenie wynosił od 3 dni do 5 miesięcy.

. (dowód: akta kontroli str. 559-593)

W badanej próbie nie wystąpiły przypadki nieprzyjęcia propozycji uczestnictwa w szkoleniu lub nieukończenia szkolenia z własnej winy. Spośród 27 osób bezrobotnych 26 ukończyło szkolenie (96%). Wśród 26 osób, które kontynuowały szkolenie, skala nieobecności kształtowała się na poziomie od 3% (tj. 4 h nieobecności na 150 h kursu) do 25% (tj. 56 h nieobecności na 220 h kursu).

(dowód: akta kontroli str. 559-593)

Z 27 osób odbywających szkolenie 13 podjęło pracę (48%), z tego 8 osób (30%) w okresie do 3 miesięcy od zakończenia, a 5 osób (19%) w okresie powyżej 3 miesięcy, natomiast 5 osób z 13 podjęło pracę zgodną z kierunkiem szkolenia (38%). Spośród 13 osób, które znalazły zatrudnienie: 2 - podpisały umowy na czas nie krótszy niż 6 miesięcy, 3 - na czas określony nie dłuższy niż 3 miesiące, 7 - podpisało umowy cywilnoprawne, a 1 - rozpoczęła prowadzenie działalności gospodarczej. Po ukończeniu szkolenia 5 osób nadal korzystało ze środków na aktywne formy (19%), zgodnie z założeniami projektów: *Świadoma kobieta na rynku pracy* oraz *Wsparcie nie tylko na starcie*³⁰.

Spośród 13 osób, które znalazły zatrudnienie: 5 zarejestrowało się ponownie w Urzędzie (38%), natomiast 8 nie figuruje w rejestrze bezrobotnych (30%).

Urząd znał formę umów zawartych przez bezrobotnych. W przypadku umów o pracę znał również czas ich trwania. W przypadku 2 umów cywilnoprawnych nie znał czasu na jaki bezrobotni zostali zatrudnieni.

(dowód: akta kontroli str. 456-457, 458-558)

9. Przyznanie jednorazowych środków na podjęcie działalności gospodarczej

Badaniem objęto dokumentację 10 bezrobotnych spośród 11³¹, którzy w latach 2010-2011 otrzymali środki na podjęcie działalności gospodarczej (91%), w tym: 4 przypadki finansowane z Funduszu Pracy (1 ze środków przyznanych algorytmem, 1 w ramach programu specjalnego: *Świadoma kobieta na rynku pracy*, 1 w ramach wniosku z rezerwy MPiPS: *Aktywnie i odpowiedzialnie – rozwój lokalnego rynku pracy*) i 6 ze środków unijnych (w ramach projektu systemowego: *Zacznij od dziś* – 1 osoba oraz projektu konkursowego: *Wsparcie nie tylko na starcie* - 5 osób).

(dowód: akta kontroli str. 597-598)

Kwalifikowanie bezrobotnych i przyznawanie środków na podjęcie działalności gospodarczej było przejrzyste i jawne, oparte na pisemnych procedurach³²,

³⁰ Zgodnie z założeniami projektów: 3 osoby skierowano do odbycia stażu, 1 na prace społecznie użyteczne, a 1 przyznano środki na podjęcie działalności gospodarczej.

³¹ W 2010 r. jedna osoba 50+ otrzymała jednorazowe środki na podjęcie działalności gospodarczej z PFRON.

³² W przypadku dotacji finansowanych ze środków unijnych w ramach Działania 6.2 kwalifikowanie odbywało się w oparciu o: *Regulamin Rekrutacji do projektu: „Wsparcie nie tylko na starcie. Rozwój przedsiębiorczości w Rudzie Śląskiej”*, przyjęty Zarządzeniem Nr OR.0161-2/10 Dyrektora PUP z dnia 17 lutego 2010 r., *Regulamin udzielania wsparcia finansowego na rozwój przedsiębiorczości w ramach projektu „Wsparcie nie tylko na starcie. Rozwój przedsiębiorczości w Rudzie Śląskiej”*, przyjęty Zarządzeniem Nr OR.0161-17/10 Dyrektora PUP z dnia 28 kwietnia 2010 r. oraz *Regulamin Komisji Oceny Wniosków* przyjęty Zarządzeniem Nr OR.0161-18/10 Dyrektora PUP z dnia 28 kwietnia 2010 r. Przyznawanie środków na rozpoczęcie działalności w ramach Działania 6.1.3 regulowały zapisy projektu systemowego, *Regulamin przyznawania jednorazowo środków na podjęcie działalności gospodarczej*, wprowadzony Zarządzeniem Dyrektora PUP nr OR.020-21/11 z dnia 8 sierpnia 2011 r., wraz z poprzedzającym je Zarządzeniem nr OR.0161-6/10 z dnia 17 marca 2010 r. oraz regulujący również przyznawanie środków z Funduszu Pracy- *Regulamin prac Komisji ds. przyznawania jednorazowo środków na podjęcie działalności gospodarczej i refundacji kosztów wyposażenia lub doposażenia stanowiska pracy*, wprowadzony Zarządzeniem Dyrektora PUP nr OR.020-20/11 z dnia 8 sierpnia 2011 r. wraz z poprzedzającym je Zarządzeniem nr OR.161-13D/10 z dnia 5 kwietnia 2010 r.

a przyjęte w nich kryteria były jednolite i obiektywne. Procedury upubliczniono na stronach internetowych Urzędu.

(dowód: akta kontroli str. 678-706)

Przyznawanie środków było zgodne z przyjętymi regulacjami. W przypadku projektu konkursowego *Wsparcie nie tylko na starcie* (Działanie 6.2) każdy wniosek był oceniany przez dwóch członków Komisji oceny wniosków na *Kartach ocen*: formalnej i merytoryczno-technicznej. W ramach oceny merytorycznej punktowano: trwałość projektu, efektywność kosztową, zgodność projektu ze zdefiniowanymi potrzebami oraz konkurencyjność przedsiębiorstwa w skali rynku lokalnego. W przypadku projektu systemowego *Zacznij od dziś*. (Poddziałanie 6.1.3) oraz środków wydatkowanych z Funduszu Pracy i w ramach programów specjalnych, każdy wniosek podlegał ocenie Komisji, którą sporządzono w *Karcie oceny wniosku*. Oceniono m.in: stopień przygotowania planowanej działalności gospodarczej, posiadane kompetencje do jej prowadzenia, orientację w branży, sytuację finansową wnioskodawcy, wyniki testu, poprawność założeń rachunkowych planowanej działalności, analizę ekonomiczną przedsięwzięcia, warunki funkcjonowania, proponowaną formę zabezpieczenia. W latach 2010-2011 nie wystąpiły przypadki nierealizowania wniosków o dofinansowanie z powodu braku środków.

(dowód: akta kontroli str. 678-706)

Zgodnie z przyjętymi uregulowaniami, wnioskujący o przyznanie środków w ramach projektów unijnych oraz programu specjalnego uczestniczyli w warsztatach i w szkoleniach grupowych z zakresu m. in.: przedsiębiorczości, umiejętności interpersonalnych, kreowania wizerunku, przygotowania do rozpoczęcia własnej działalności gospodarczej, a w przypadku programu specjalnego: w indywidualnym szkoleniu zawodowym *sprzedawca - kasjer handlowy*. W przypadku wniosków finansowanych z Funduszu Pracy bezrobotni uczestniczyli w indywidualnych spotkaniach z doradcą zawodowym specjalizującym się w tematyce przedsiębiorczości. Spośród 10 wnioskodawców 1 nie uczestniczył w cyklu edukacyjnym, ponieważ wsparcie otrzymał w trakcie realizacji projektu systemowego (w ramach pozyskanych przez PUP oszczędności). W 5 przypadkach (50%) wnioskodawcy przygotowali bussines plan, zgodnie z wymaganiami regulacji dla Działania 6.2. W pozostałych przypadkach wnioski zawierały informacje sporządzone, zgodnie z przyjętymi regulacjami i zawierające m.in.: szczegółową specyfikację wydatków, źródła finansowania, przewidywane efekty ekonomiczne oraz szczegółowy opis wyników realizowanego przedsięwzięcia.

W badanych przypadkach bezrobotni posiadali potwierdzone przygotowanie i doświadczenie do prowadzenia danego typu działalności.

(dowód: akta kontroli str. 603-674)

W każdym przypadku bezrobotni otrzymali środki na podstawie umowy, którą zawierały Dyrektor Urzędu lub Zastępca, z upoważnienia Prezydenta Miasta. W 8 przypadkach otrzymanie środków na podjęcie działalności gospodarczej wynikało z ipd, natomiast w 2 przypadkach ipd nie było wymagane, zgodnie z 34a ust. 3 ustawy o promocji zatrudnienia, ponieważ osoby uzyskały ww. wsparcie przed upływem 180 dni od zarejestrowania.

(dowód: akta kontroli str. 603-674)

W przypadku 5 umów (50%), zawartych w ramach projektu konkursowego, *Wniosek o przyznanie dofinansowania* (zawierający: deklaracje bezrobotnego w zakresie kwoty wnioskowanych środków, kalkulację kosztów związanych z podjęciem działalności gospodarczej oraz źródła ich finansowania), a także

specyfikacja i harmonogram wydatków w ramach wnioskowanych środków - stanowiły załącznik do umowy. W pozostałych przypadkach, w treści umów uwzględniono kwotę wnioskowanych środków, a *specyfikację i harmonogram wydatków* ujęto w załączniku.

(dowód: akta kontroli str. 603-674)

W badanej próbie nie wystąpiły przypadki niewywiązania się bezrobotnego z obowiązku co najmniej 12 miesięcznego prowadzenia działalności gospodarczej. Zabezpieczeniem ewentualnego zwrotu przyznanych środków w razie niedotrzymania postanowień umowy było: poręczenie wekslowe (w 4 przypadkach), poręczenie cywilne (5) i akt notarialny o poddaniu się egzekucji (1).

(dowód: akta kontroli str. 603-674)

Wszyscy bezrobotni podjęli działalność, na którą otrzymali pomoc, w terminie określonym umową i faktycznie ją prowadzili co najmniej 12 miesięcy, co potwierdzono m. in. zaświadczeniami o: prowadzeniu działalności gospodarczej, wpisie do ewidencji działalności gospodarczej, niezaleganiu w podatkach, niezaleganiu z opłacaniem składek ZUS oraz zaświadczeniami REGON i protokołami z wizyt monitorujących (kontroli), przeprowadzanych przez pracowników Urzędu. Projekty objęte badaniem realizowano terminowo, zgodnie z umową, w tym z harmonogramami wydatkowania przyznanych środków. W każdym przypadku zakupione wyposażenie pozostawało w ścisłym związku z prowadzoną działalnością gospodarczą.

(dowód: akta kontroli str. 603-674)

W badanej próbie 10 bezrobotnych wnioskowało o przyznanie środków w łącznej wysokości 297 777,44 zł, deklarując przeznaczenie środków własnych w kwocie: 84 725,00 zł. Środki te miały zostać przeznaczone na działalność, która w ciągu pierwszego roku miała wygenerować przychody rzędu: 1 031 033,45 zł³³. W wyniku postępowania kwalifikacyjnego osoby te otrzymały 297 777,44 zł. W toku kontroli ustalono³⁴, że na koniec pierwszego roku budżetowego, w którym bezrobotni rozpoczęli dofinansowaną działalność, uzyskane przychody wyniosły 186 932,40 zł. W 8 przypadkach były mniejsze od zaplanowanych, natomiast w dwóch nie zostały w ogóle osiągnięte. Deklaracji o wysokości planowanych do uzyskania przychodów w drugim roku prowadzenia działalności wymagano jedynie w przypadku wniosków finansowanych w ramach Działania 6.2. W 5 ww. przypadkach beneficjenci deklarowali osiągnięcie w drugim roku działalności przychodów w wys.: 908 966,00 zł. W toku kontroli ustalono, że osiągnęli przychody w łącznej wysokości 144 329,65 zł, tj. mniejsze od deklarowanych o 764 636,35 zł, tj. o 84%. Spośród 5 pozostałych przedsiębiorców (finansowanych w ramach Poddziałania 6.1.3 i z Funduszu Pracy) 4 osiągnęło przychody w wysokości 276 309,96 zł, natomiast w 1 przypadku, w trakcie kontroli nie ustalono wysokości osiągniętych przychodów po drugim roku działalności, ponieważ przedsiębiorca rozpoczął jej prowadzenie od stycznia 2012 r.³⁵.

³³ W przypadku działalności finansowanej ze środków Funduszu Pracy i w ramach Poddziałania 6.1.3 bezrobotni deklarowali wysokość przychodów na koniec pierwszego roku działalności, tj. po 12 miesiącach jej prowadzenia (667 693,45 zł); w przypadku działalności finansowanej ze środków przyznanych w ramach Działania 6.2 bezrobotni prognozowali wysokość przychodów na koniec roku budżetowego, tj. od stycznia do grudnia (363 340,00 zł).

³⁴ W oparciu o pozyskane na podstawie art. 29 ust. 1 pkt 2 lit. f ustawy o NIK dane w zakresie wysokości osiągniętego przychodu i zysku z prowadzonej działalności gospodarczej.

³⁵ Umowa została podpisana dnia 27 grudnia 2011 r., rozpoczęcie działalności nastąpiło 23 stycznia 2012 r.

W badanej próbie 10 bezrobotnych deklarowało osiągnięcie zysków w pierwszym roku działalności w łącznej wysokości 384 293,13 zł³⁶. W wyniku kontroli ustalono, że jedynie 3 przedsiębiorców (30%) odnotowało zysk w pierwszym roku działalności w wysokości od 3 749,10 zł do 29 000 zł, pozostałych 7 (70%) odnotowało straty w wysokości od 43 731,65 zł do 4 481,85 zł. Pięciu beneficjentów Działania 6.2 deklarowało osiągnięcie w drugim roku działalności zysków w wysokości 262 143 zł. Ustalono, że jedynie 2 z 5 (40%) osiągnęło zysk w łącznej wysokości 10 445,08 zł (4%). Ponadto ustalono, że spośród 5 pozostałych przedsiębiorców 3 odnotowało zysk w wys. od 22 400 zł do 33 448 zł, 1 stratę w wys. 254,03 zł, natomiast w przypadku osoby, która rozpoczęła działalność w styczniu 2012 r. nie dysponowano danymi w tym zakresie.

(dowód: akta kontroli str. 676-677, 601, 602)

Spośród 10 bezrobotnych, 7 deklarowało wniesienie finansowego wkładu własnego w łącznej wysokości 84 725,00 zł (od 540 zł do 30 000 zł). Urząd nie weryfikował, czy bezrobotni wywiązali się z ww. deklaracji. Dyrektor Urzędu wyjaśniła: (...) *Wkład własny jest jednym z kryteriów oceny wniosku o przyznanie jednorazowo środków na podjęcie działalności gospodarczej, jego weryfikacja odbywa się na podstawie danych przedstawionych w kalkulacji kosztów, który stanowi załącznik do wniosku. Wiarygodność danych zawartych we wniosku, w tym dotyczących wkładu własnego, wnioskodawca potwierdza własnoręcznym podpisem, pod odpowiedzialnością karną z art. 233 kodeksu karnego. Taka procedura, weryfikacji danych na podstawie oświadczenia klienta, jest zgodna z założeniami ustawy z dnia 25 marca 2011 r. o ograniczeniu barier administracyjnych dla obywateli i przedsiębiorców. Podsumowując, na etapie weryfikacji wniosku o dofinansowanie, w tym kalkulacji kosztów oraz jego oceny m.in. w oparciu o udział wkładu własnego, Urząd bierze pod uwagę oświadczenie wnioskodawcy. Natomiast na etapie rozliczenia środków finansowych, Urząd weryfikuje, zgodnie z zapisami ww. rozporządzenia, jedynie kwotę dofinansowania ze środków Funduszu Pracy.*

(Dowód akta kontroli str. 599, 600, 603-674, 742, 747)

Według stanu na dzień 30 kwietnia 2013 r., spośród 10 bezrobotnych 50+, którym przyznano środki na podjęcie działalności gospodarczej, 5 nadal prowadziło działalność, 4 zawiesiło jej wykonywanie, a 1 zaprzestał jej prowadzenia z dniem 1 października 2011 r.

(Dowód akta kontroli str. 601, 602, 603-674)

10. Refundacja kosztów wyposażenia lub doposażenia stanowisk pracy

Kontrolą objęto przedsiębiorcę, który w 2010 r., jako jedyny, otrzymał refundację kosztów wyposażenia stanowiska, sfinansowaną ze środków Funduszu Pracy i zatrudnił osobę bezrobotną powyżej 50. roku życia.

(Dowód akta kontroli str. 707)

Kryteria przyznawania refundacji były przejrzyste i jawne, oparte na pisemnych procedurach, określonych przez Dyrektora Urzędu w *Regulaminie przyznawania refundacji kosztów wyposażenia lub doposażenia stanowiska pracy*³⁷. Oceny złożonego wniosku, w formie punktowej, dokonała Komisja w składzie: kierownik

³⁶ W przypadku działalności finansowanej ze środków Funduszu Pracy i w ramach Poddziałania 6.1.3 wysokość deklarowanych na koniec pierwszego roku działalności zysków wynosiła 313 558,13 zł, natomiast w przypadku działalności finansowanej ze środków Działania 6.2 prognozowana wysokość zysków prognozowana na koniec roku budżetowego wynosiła 70 735 zł.

³⁷ Zarządzenie Dyrektora PUP Nr Or.0161-13B/10 z dnia 5 kwietnia 2010 r.

DPP, pracownik merytoryczny DRZL, doradca zawodowy oraz główny księgowy, zgodnie z *Regulaminem prac komisji ds. przyznawania jednorazowo środków na podjęcie działalności gospodarczej i refundacji kosztów wyposażenia lub doposażenia stanowiska pracy*³⁸. Ocenie podlegało: funkcjonowanie firmy na rynku, osiągany efekt ekonomiczny, udział wkładu własnego, wpływ zatrudnienia na sytuację firmy, współpraca z PUP oraz proponowana forma zabezpieczenia. Przyjęte procedury kwalifikowania i przyznawania refundacji upubliczniono na stronie internetowej Urzędu.

(Dowód akta kontroli str. 708-711)

Zrefundowano koszty wyposażenia stanowiska kucharza w łącznej wysokości 19 187 zł. dla 1 skierowanego bezrobotnego 50+. Refundacji udzielono zgodnie z przepisami rozporządzenia MPiPS w *sprawie dokonywania refundacji kosztów wyposażenia lub doposażenia stanowiska pracy dla skierowanego bezrobotnego oraz przyznawania bezrobotnemu środków na podjęcie działalności gospodarczej*³⁹. Zrefundowano zakup: pieca parowniczo - cukierniczego, kuchenki mikrofalowej, stojaka do szynki, pojemników termoizolacyjnych do cateringu, akcesoriów piekarniczo-cukierniczych, krawalnicy, pieca gazowego i lamp owadobójczych. Wyposażenie to pozostawało w ścisłym związku ze stanowiskiem, na którym zatrudniono osobę bezrobotną 50+.

(Dowód akta kontroli str. 708-711)

Umowa o refundację została zawarta na okres 24 miesięcy, tj. od 3 grudnia 2010 r. do 2 grudnia 2012 r.

(Dowód akta kontroli str. 708-711)

W złożonym wniosku przedsiębiorca nie deklarował udziału wkładu własnego. Wysokość wynagrodzenia, które otrzymywała bezrobotna była zgodna z deklarowaną przez pracodawcę i wynosiła 1 317 zł brutto.

(Dowód akta kontroli str. 708-711)

Pracodawca wywiązał się z przyjętego w umowie zobowiązania zatrudnienia przez okres co najmniej 24 miesięcy. Po upływie tego okresu nie zawarł z ww. bezrobotną kolejnej umowy o pracę. Zabezpieczeniem ewentualnego zwrotu przyznanych środków, w razie niedotrzymania postanowień, umowy było poręczenie.

(Dowód akta kontroli str. 708-711)

Po upływie 24 miesięcznego okresu zatrudnienia osoba została ponownie zarejestrowana w PUP. Po dwóch miesiącach bezrobotną wyłączono z ewidencji, z powodu podjęcia zatrudnienia u innego pracodawcy. Na dzień 30 maja 2013 r. nie figuruje w ewidencji PUP.

(Dowód akta kontroli str. 712)

11. Prace interwencyjne i roboty publiczne

Kontrolą objęto dokumentację 2 organizatorów prac interwencyjnych (100%), realizowanych w latach 2010-2012, w ramach których skierowano do ich odbycia 2

³⁸ Określony w Zarządzeniu Dyrektora PUP jw.

³⁹ Ze względu na fakt zawarcia umowy o refundację dnia 28 października 2010 r. - w brzmieniu z dnia 17 kwietnia 2009 r. (Dz. U. Nr 62, poz. 512, ze zm.), które poprzedzało rozporządzenie z dnia 25 lipca 2011 r., (Dz. U. Nr 155, poz. 922), zastąpione rozporządzeniem z dnia 23 kwietnia 2012 r. (Dz. U. z 2012 r. nr 457).

osoby bezrobotne powyżej 50. roku życia. Refundacje finansowano ze środków Funduszu Pracy.

dowód: akta kontroli str. 713)

Kwalifikowanie organizatorów oraz uczestników prac interwencyjnych i robót publicznych nie było oparte na pisemnych procedurach, ale stosowane w Urzędzie zasady postępowania w przedmiotowej sprawie były przejrzyste, a przyjęte kryteria jednolite i obiektywne. Dyrektor Urzędu, podejmując decyzję w tym zakresie, zasięgała opinii pracowników merytorycznych odpowiedzialnych za sprawdzenie wniosku i przygotowanie go do realizacji, tj. kierownika DRZL, pracownika ds. zatrudnienia subsydiowanego oraz pracownika Działu Finansowo-Księgowego. Oceny wniosków wraz ze sposobem ich realizacji dokonano w formularzu *Karty oceny wniosku o organizację prac interwencyjnych*. W objętych badaniem *Kartach* zamieszczono informacje/opinie w zakresie m. in.: poprawności wniosku pod względem merytorycznym, współpracy pracodawcy z PUP (w tym wywiązania się z gwarancji zatrudnienia), wpływu realizacji wniosku na lokalny rynek pracy, funkcjonowania przedsiębiorstw należących do branży wnioskodawcy, spełnianie przez bezrobotnego wymogów formalno-prawnych oraz zawodowych pracodawcy. W badanych przypadkach nie stosowano preferencji dla osób 50+. Bezrobotni wskazani przez doradców pracy znajdowali się w szczególnej sytuacji na rynku pracy. Wnioski objęte badaniem zostały rozpatrzone w terminie określonym w § 5 ust. 6 rozporządzenia MPiPS z dnia 7 stycznia 2009 r. w sprawie organizowania prac interwencyjnych i robót publicznych oraz jednorazowej refundacji kosztów z tytułu opłaconych składek na ubezpieczenia społeczne⁴⁰. Obaj wnioskodawcy nie zawierali wcześniej umów z Urzędem w zakresie zatrudnienia subsydiowanego.

(Dowód akta kontroli str. 716-721, 722-740)

Organizatorzy stażu nie składali deklaracji o przewidywanym zatrudnieniu po okresie trwania prac interwencyjnych. Deklarowali jedynie zatrudnienie bezrobotnego w ramach prac interwencyjnych na okres 12 miesięcy. W jednym przypadku, pomimo braku deklaracji, przedsiębiorca po zakończeniu prac interwencyjnych zawarł z bezrobotną umowę o pracę na okres 2 lat (od 2 maja 2013 r. do 1 maja 2015 r.).

(Dowód akta kontroli str. 716-721)

W każdym z badanych przypadków organizowania prac interwencyjnych zachowano wymogi ww. rozporządzenia sprawie organizowania prac interwencyjnych i robót publicznych.

(Dowód akta kontroli str. 716-721)

Kierując bezrobotnych powyżej 50. roku życia do prac, brano pod uwagę ich wiek oraz rodzaj uprzednio wykonywanej pracy. Skierowane osoby posiadały długoletnie doświadczenie w proponowanych przez organizatorów zawodach (kucharz, sprzedawca).

(Dowód akta kontroli str. 716-721)

Zwrotu części kosztów na wynagrodzenia, nagrody oraz składki na ubezpieczenia społeczne osób skierowanych do prac interwencyjnych, dokonywano przez okres 6 miesięcy, zgodnie z zawartymi umowami, a kwoty przyznanej refundacji nie przekraczały limitów określonych w art. 51 ust. 2 ustawy o promocji zatrudnienia.

(Dowód akta kontroli str. 716-721)

⁴⁰ Dz. U. Nr 5, poz. 25

Żadna z osób skierowanych do odbycia prac interwencyjnych nie korzystała wcześniej z tej formy aktywizacji zawodowej.

(Dowód akta kontroli str. 716-721)

W obu przypadkach zadania realizowane w trakcie prac interwencyjnych, dotyczące m. in. obsługi kasy fiskalnej lub przygotowywania posiłków, mogły wpłynąć na zwiększenie umiejętności i atrakcyjności zawodowej bezrobotnego, umożliwiając zwiększenie prawdopodobieństwa uzyskania zatrudnienia w przyszłości. W jednym przypadku bezrobotna po zakończeniu trwania umowy kontynuuje zatrudnienie u organizatora prac interwencyjnych na stanowisku kucharza.

(Dowód akta kontroli str. 716-721)

Jedna osoba, spośród dwóch, w piątym miesiącu odbywania prac interwencyjnych na stanowisku sprzedawcy, porzuciła pracę, wobec czego organizator rozwiązał umowę o pracę na podstawie art. 52 § 1 pkt 1 Kodeksu pracy. Od 2 kwietnia 2013 r., tj. po upływie ok. 24 miesięcy, bezrobotna ponownie zarejestrowała się w Urzędzie. Kolejna osoba, po zakończeniu prac interwencyjnych, znalazła zatrudnienie u organizatora prac interwencyjnych na okres 2 lat i nie figuruje w ewidencji PUP.

(dowód: akta kontroli, str. 714-715, 716-721)

W działalności kontrolowanej jednostki w przedstawionym wyżej zakresie nie stwierdzono nieprawidłowości.

Ocena częściowa

Najwyższa Izba Kontroli ocenia pozytywnie działalność kontrolowanej jednostki w badanym obszarze.

IV. Uwagi i wnioski

Wnioski pokontrolne

Przedstawiając powyższe oceny i uwagi wynikające z ustaleń kontroli, Najwyższa Izba Kontroli, na podstawie art. 53 ust. 1 pkt 5 ustawy z dnia 23 grudnia 1994 r. o Najwyższej Izbie Kontroli⁴¹, wnosi o:

Podjęcie działań w celu przedstawiania długotrwale bezrobotnym powyżej 50. roku życia propozycji zatrudnienia, innej pracy zarobkowej, szkolenia, stażu odbycia przygotowania zawodowego dorosłych lub zatrudnienia w ramach prac interwencyjnych lub robót publicznych, tj. stosownie do postanowień art. 50 ust. 1 ustawy o promocji zatrudnienia i instytucjach rynku pracy.

V. Pozostałe informacje i pouczenia

Prawo zgłoszenia zastrzeżeń

Wystąpienie pokontrolne zostało sporządzone w dwóch egzemplarzach; jeden dla kierownika jednostki kontrolowanej, drugi do akt kontroli.

Zgodnie z art. 54 ustawy o NIK kierownikowi jednostki kontrolowanej przysługuje prawo zgłoszenia na piśmie umotywowanych zastrzeżeń do wystąpienia pokontrolnego, w terminie 21 dni od dnia jego przekazania. Zastrzeżenia zgłasza się do Dyrektora Delegatury NIK w Katowicach.

⁴¹ Dz. U. z 2012 r., poz. 82, ze zm.

Obowiązek
poinformowania
NIK o sposobie
wykorzystania uwag
i wykonania wniosków

Zgodnie z art. 62 ustawy o NIK proszę o poinformowanie Najwyższej Izby Kontroli, w terminie 21 dni od otrzymania wystąpienia pokontrolnego, o sposobie wykorzystania uwag i wykonania wniosku pokontrolnego oraz o podjętych działaniach lub przyczynach niepodjęcia tych działań.

W przypadku wniesienia zastrzeżeń do wystąpienia pokontrolnego, termin przedstawienia informacji liczy się od dnia otrzymania uchwały o oddaleniu zastrzeżeń w całości lub zmienionego wystąpienia pokontrolnego.

Katowice, dnia 19 lipca 2013 r.

Kontroler
Stefania Zalewska
główny specjalista kontroli państwowej

Najwyższa Izba Kontroli
Delegatura w Katowicach

Dyrektor
Piotr Miklis

.

.....